

AİLE KONUTUYLA İLGİLİ HACİZLERDE EŞE, MESKENİYET İDDİASINDAN DOĞAN DAVA HAKKININ TANINMASI

Umut Necati Dönmezer¹

İnceleme konusu **12/12/2019** tarihli **2016/10454** sayılı Anayasa Mahkemesi (AYM) kararında², 4721 sayılı Türk Medeni Kanun (TMK)'unda belirtilen aile konutunun haczi durumunda bu konutta ikamet eden diğer eşin dava hakkı ve dava ehliyetine ilişkin değerlendirmeler yapılmaktadır. Haczin konusu "*aile konutu*"nun icra iflas hukuku bakımından "*haline münasip ev*" olması halinde borçlu sıfatı olmayan eşin, bu cebri işleme karşı dava hakkı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS)'nde belirtilen temel hak ve özgürlüklerden olan "Aile hayatına saygı" hakkı ve Anayasa'nın 20. maddesindeki "*Özel hayatın gizliliği*" ile 41.maddede yer alan "*Ailenin korunması ve çocuk hakları*" maddeleri çerçevesinde değerlendirilmiştir.

I-OLAY

Söz konusu **12/12/2019** tarihli **2016/10454** sayılı AYM kararında, ödenmediği iddia edilen iki çekten dolayı, 9/4/2008 tarihinde, İzmir 1. İcra Müdürlüğü nezdinde başvurunun eşi aleyhine icra takibi başlatılmıştır. Bu takip işlemlerinde, başvurunun eşi adına kayıtlı olan taşınmaz üzerine haciz konulmuştur. Başvurunun aynı taşınmazın siciline aile konutu şerhi konulması talebiyle 20/03/2013 tarihinde açtığı dava, İzmir 10.Aile Mahkemesi tarafından kabul edilmiş ve aile konutu şerhinin kabulüne dair karar, 21/6/2014 tarihinde kesinleşmiştir.

Başvurucu, anılan haciz işlemine karşı meskeniyet iddiasına dayanmak suretiyle İzmir 11. İcra Hukuk Mahkemesinde şikâyet yoluna başvurmuş ve haczin kaldırılmasını talep etmiştir. Mahkeme 28/4/2015 tarihinde aktif dava ehliyetsizliği nedeniyle şikâyetin reddine karar vermiştir. Anılan karar Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 12/1/2016 tarihli ilamıyla onanmıştır. Başvurucunun karar düzeltme talebi ise aynı Dairenin 5/4/2016 tarihli kararıyla reddedilmiştir. Nihai karar başvurucuya 26/4/2016 tarihinde tebliğ edilmiştir. Bu karar sonucunda başvuru "*Adil yargılanma hakkı*"nın ve "*Aile hayatına saygı hakkı*"nın ihlali iddiası ile 26/5/2016 tarihinde Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuruda bulunmuştur.

II. YARGI MERCİLERİNİN KARARLARI

a) İlk derece Mahkemesi Kararları³:

aa) İzmir 10.Aile Mahkemesi'nin Kararı: Başvurucu tarafından; borçlu eş ile beraber yaşadığı haciz işleminin konusu olan meskenin, aile konutu olduğunun tespiti amacıyla 20/3/2013 tarihinde açılan dava, İzmir 10. Aile Mahkemesi tarafından kabul edilmiştir. Dava sonunda Mahkeme tarafından evin aile konutu olduğu tespit yapılmıştır. Söz konusu karar taraflarca temyiz edilmemiş olup, 21/6/2014 tarihinde kesinleşmiştir.

¹ *Stajyer Avukat, İstanbul Barosu*

² 8 Nisan 2020 tarihli ve 31093 sayılı Resmi Gazete.

<https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2020/04/20200408-12.pdf>

³ Söz konusu kararların metinlerine ulaşamadığı için AYM kararından edinilen bilgiye göre yazılmıştır.

ab) İzmir 11. İcra Mahkemesi'nin Ret kararı: Başvurucu, anılan haciz işlemine karşı 24/7/2014 tarihinde İzmir 11. İcra Hukuk Mahkemesinde İcra ve İflas Kanunu'nun 82. maddesinin 12. bendindeki meskeniyet iddiasına dayanmak suretiyle şikâyet yoluna başvurmuş ve haczin kaldırılmasını talep etmiştir. Şikâyet dilekçesinde taşınmaz üzerinde lehine aile konutu şerhi olduğunu vurgulayan başvurucu, eşinin borcu nedeniyle tapu siciline haciz konulan taşınmazın ailesinin ekonomik ve sosyal durumuna uygun mesken vasfında olduğundan haczedilemeyeceğini şikâyetinin Anayasa'nın aileyi koruyan hükümleri ile mevzuat gözetildiğinde kabul edilmesi gerektiğini belirtmiştir

İzmir 11. İcra Hukuk Mahkemesi mahallinde keşif yapılmasına ve bilirkişi raporu alınmasına karar vermiştir. Yapılan keşif sonrası hazırlanan raporda dava konusu meskenin 3 oda, 1 salondan oluşan ve lüks olmayan, bulunduğu mevki ile mevcut durumu gözetildiğinde piyasa değeri 140.000 TL olan ve başvurusunun hâline münasip aile konutu vasfında bir ev olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Mahkeme 28/4/2015 tarihinde aktif dava ehliyetsizliği nedeniyle şikâyetin reddine karar vermiştir. Kararın gerekçesinde; 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 194. maddesi ile 19/6/1932 tarihli 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 82. maddesinin birinci fıkrasının (12) numaralı bendine dayanılarak malik olan eşin borcundan dolayı aile konutunun icra yoluyla satışının yapılabileceği, başvurucu lehine taşınmaz üzerine aile konutu şerhi konulmuş olmasının icra takibinde taraf olmayan başvurucuya haczedilmezlik şikâyetinde bulunma imkânı tanımadığı belirtilmiştir.

b) Yargıtay 12. Dairesi Onama Kararı: İzmir 11. İcra Hukuk Mahkemesi'nin Anılan kararı Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 12/1/2016 tarihli ilamıyla onanmıştır. Başvurusunun karar düzeltme talebi ise aynı Dairenin 5/4/2016 tarihli kararıyla reddedilmiştir.

c) Anayasa Mahkemesi'nin Bireysel Başvuru Kararı (İnceleme Konusu Karar): Yukarıda anlatılan davalar sonucunda verilen kararların kesinleşmesinden sonra yapılan bireysel başvuru davasında, Anayasa Mahkemesi'nce öncelikle konuyla alakalı mevzuata yer verilmiştir. AYM' nin yer verdiği mevzuatta, öncelikle, 4721 Sayılı Türk Medeni Kanun'un "Aile Konutu" yan başlıklı 194. maddesine yer verilmiştir. Buna göre:

"Eşlerden biri, diğer eşin açık rızası bulunmadıkça, aile konutu ile ilgili kira sözleşmesini feshedemez, aile konutunu devredemez veya aile konutu üzerindeki hakları sınırlayamaz."

Yine İcra ve İflas Kanunu(İİK)'nun "Haczi caiz olmayan mallar ve haklar" başlıklı 82. maddesinin 12. fıkrasında

"..12. (Değişik: 2/7/2012-6352/16 md.) Borçlunun haline münasip evi,"

sayılmıştır.

AYM öncelikle başvurusunun, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nde yer alan "Aile hayatına saygı" hakkının ihlal edildiği iddiasıyla başvurduğunu, bu hakkın Anayasa'nın 20. maddesindeki "Özel hayatın gizliliği" ve 41.maddede yer alan "Ailenin korunması ve çocuk hakları" maddeleri kapsamında ele alınması gerektiğini belirtmiştir. Bu sayılan maddeler kapsamında devletin "Aile yaşamına saygı" hakkını korumak için negatif yükümlülükleri olduğu gibi, aynı zamanda pozitif yükümlülükleri de olduğunu ilgili Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi(AİHM) kararlarına atıf yapılarak açıklamıştır. Söz konusu pozitif yükümlülüklerin, bireyler arası ilişkiler alanında olsa da aile yaşamına saygıyı

sağlamaya yönelik tedbirlerin alınmasını zorunlu kılacağına dikkat çekilmiştir. Kararda AYM'nin *Yıldız Eker*⁴ kararındaki ilgili kısma yer verilmiştir:

"Bu bağlamda, TMK'nın 194. maddesinde yer verilen hükümlerle ailenin yaşam merkezi hâline getirilen ve kaybı hâlinde aile bireylerinin barınma hakları ile aile ilişkilerinin sürdürülebilirliğinin tehlikeye gireceği konut bağlamında birtakım koruyucu düzenlemeler öngörülerek bu düzenlemeler vasıtasıyla aile yaşamının korunmasının amaçlandığı görülmektedir."

Bunun yanında özel hukuk kişileri arasındaki uyuşmazlıklar açısından da temel hak ve yükümlülüklerin gözetilmesi gerektiğinden ve yargı makamlarının Anayasa hükümlerinde ifade edilen değerlerin özel hukukun hüküm ve kavramlarının yorumlanmasında dikkate alınması gerektiğinden söz edilmektedir.

Anlatılanlar çerçevesinde aile hayatına saygı hakkının etkin şekilde kullanımı ve korunması hususundaki pozitif yükümlülükler çerçevesinde hakları doğrudan etkilenen aile bireylerine yargısal yollara başvurma hakkı tanınmamasının, devletin pozitif yükümlülüklerinin ihlal etmesi anlamına geleceğinden bahsedilmiştir. Aile bireylerinin dava hakkına sahip olması gerektiği söylenmiştir.

Yine Anayasa Mahkemesi'ne göre, kanun koyucunun İİK. 82.maddesi ile birlikte kişilerin haczedilemeyecek mallarından biri olarak haline münasip evi sayması, temel haklardan barınma hakkını, mülkiyet hakkından üstte gördüğünün açık bir göstergesidir. TMK'unun 194. maddesi ile İİK'nun 82 maddesi birlikte değerlendirildiğinde, karar konusunun evin hem "*haline münasip ev*", hem de "*aile konutu*" olması nedeniyle İİK 82. maddeye gereğince evin tespiti yapılırken "*borçlu ve ailesi için haline münasip ev*" olarak değerlendirilmesi gerektiği sonucu çıkarılmaktadır. Borçlunun kullanımında olan evin haczedilmesinin sonucu olarak barınma imkânından yoksun kalmanın borçlunun ve aile bireylerinin maddi ve manevi varlığı üzerinde oluşturacağı ciddi etkinin dikkate alınması, aile konutunun kaybı halinde aile ilişkilerinin sürdürülmesinin zorlaşması ve buna bağlı olarak "Aile hayatının saygı"nın ihlali sonucu çıkarılmıştır.

Sonuç olarak, Anayasa Mahkemesi açıklanan gerekçelerle aile hayatına saygı hakkının öngördüğü pozitif yükümlülükler yerine getirilmediği gerekçesiyle Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan aile hayatına saygı hakkının ihlal edildiği sonucuna ulaşmıştır.

KARŞI OY YAZILARI:

Yukarıda özetlenen karardaki hukuki meseleye geçmeden önce AYM' nin hükmüne katılmayan ve karşı oy veren üyelerin gerekçelerinden bahsetmek isteriz. Bireysel başvurunun kabul edilebilirliği hususunda herhangi bir muhalifiyet yoktur. Esas bakımından ise 4 üye (Burhan Üstün, Kadir Özkaya, Yıldız Seferinoğlu ve Selahaddin Menteş) ayrı bir karşı oy, 1 üye ise (Hicabi Dursun) ayrı bir karşı oy vermiştir.

4 üye verdikleri karşı oyda; kararda özdeşlik kurulan TMK 194. madde ile İİK 82. maddenin arasında özdeşlik kurmanın kanunun özüne aykırı olduğu söylenmiştir. Ayrıca kararda AYM' nin Anayasa hükümlerinden çıkarılamayan ve kanunla verilmemiş bir hakkın; derece mahkemelerinin aksine içtihatlarına rağmen, AYM tarafından tanınmasının AYM' nin görevine aykırı olduğu bu yüzden de kararında reddinin gerektiği kanaatleri belirtilmektedir.

Üyelerden Hicabi Dursun ise diğer üyelerin karşı oyundaki maddelere katılmakla beraber, bu karşı oya ek olarak başvuru davayı haciz tarihinde yaklaşık 9 ay sonrasında açtığını söyleyerek, bu tarihe kadar beklemiş olması noktasında herhangi bir açıklamaya yer verilmemiş olmasına vurgu yapmıştır.

⁴ Anayasa Mahkemesi, 22/11/2018 tarihli 2015/18872 başvuru numaralı Yıldız Eker kararı (21 Aralık 2018 tarihli ve 30632 sayılı Resmi Gazete)

III. HUKUKİ MESELELER

İnceleme konusu karar; önemli bir hukuki meseleyi gündeme getirmektedir:

İzmir 11. İcra Hukuk Mahkemesi'nin borçlunun evini "**Haline münasip ev**" olarak tespit etmesi dolayısıyla İİK ile verilen dava hakkı borçlu tarafından değil, borçlunun eşi tarafından kullanılmıştır. Bu durumda, İİK m. 82 kapsamındaki "**Haline münasip ev**" ile TMK m. 194'de düzenlenen "**aile konutu**" arasında ayırım yapılarak, borçlunun esine haczedilemezlik şikayeti bakımından "aktif dava ehliyeti" tanınmaması Anayasa'nın koruması altındaki temel haklara aykırılık teşkil eder mi?

IV.GÖRÜŞÜMÜZ

Anayasa Mahkemesi, Anayasa'nın 20. ve 41. maddeleri kapsamında karşılık bulan ve AİHS'nin 8. maddesi olan "Aile hayatına saygı"nın ihlali sonuca ulaşırken TMK 194.maddede düzenlenen "**Aile konutu**" ile İİK 82. maddede düzenlenen "**Haline münasip ev**" arasında özdeşlik kurmuştur. Bu noktada, öncelikle "aile konutu" ve "haline münasip ev"i açıklamak gerekir.

Aile konutu ile ilgili TMK.194. maddede bir tanıma yer verilmemiştir. Ancak maddenin gerekçesinde; "*Aile konutu eşlerin bütün yaşam faaliyetlerini gerçekleştirdiği, yaşantısına buna göre yön verdiği acı ve tatlı günleri içinde yaşadığı, anılarla dolu bir alandır.*" şeklinde bir tanıma yer verilmiştir. Yargıtay 2.Hukuk Dairesi ise 02.02.2006 tarihli ve 2005/16473 E., 2006/799 K. sayılı kararında⁵ aile konutu ile ilgili şu açıklamaya yer vermiştir:

"Aile konutu; eşlerin bütün yaşam faaliyetlerini gerçekleştirdikleri acı, tatlı günlerini yaşadıkları, yaşam faaliyetlerini yoğunlaştırdıkları mekandır. Aile konutu tektir."

"Haline münasip ev" için ise yine kanunda bir tanım yapılmamıştır. "Haline münasip ev" ile ilgili olarak ise Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 23/1/2013 tarihli 2012/12-704 E. 2013/79 K. sayılı kararında⁶,

"Bir meskenin, borçlunun haline uygun olup olmadığı, adı geçenin haciz anındaki sosyal durumuna ve borçlu ile ailesinin ihtiyaçlarına göre belirlenir."

denmektedir. Buradan anlaşıldığı üzere Yargıtay, haline münasip evi "*borçlunun ve ailesinin haciz anındaki sosyal durumu ve ihtiyaçlarına uygun ev*" olarak tanımlamıştır.

Yargıtay kararlarından da anlaşılacağı üzere, haline münasip ev ile aile konutu tanımlanırken aranan kriterler farklıdır. Her haline münasip ev, aile konutu olmadığı gibi; her aile konutu da haline münasip ev olmak durumunda değildir. Kanaatimizce iki kanun arasında özdeşlik kurmak kanunun özüne aykırıdır. TMK 194. madde mutlak bir kanun maddesidir. Ancak İİK.'nın 82. maddesinde haczi caiz olmayan mallar ve haklar sayılırken,

(Ek fıkra: 2/7/2012-6352/16 md.) Birinci fıkranın (2), (4), (7) ve (12) numaralı bentlerinde sayılan malların kıymetinin fazla olması durumunda, bedelinden haline

⁵ Yargıtay 2.Hukuk Dairesi, 02.02.2006, 2005/16473 E., 2006/799 K., www.kazanci.com.tr (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası. Son erişim tarihi: 18.04.2020)

⁶ Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 23/1/2013, 2012/12-704 E., 2013/79 K. www.kazanci.com.tr (Kazancı İçtihat Bilgi Bankası. Son erişim tarihi: 18.04.2020)

münasip bir kısmı, ihtiyacını karşılayabilmesi amacıyla borçluya bırakılmak üzere haczedilerek satılır.

istisnası getirilmiştir.

Bakıldığı zaman, TMK. 194. maddesinde yer alan, aile konutu ile ilgili tasarruf işlemlerini diğer eşin rızasına bağlayan şart, sadece malik olan eşin iradesine bağlı olan işlemlerde geçerli olabilmesi gerekir. TMK 194. maddenin getirdiği sınırlama, yine aile hayatını korumak amacıyla eşlerin ortak bir paydada buluşması amacını taşımaktadır. Bu kanun maddesinin rızai olmayan işlemler için yorumlanması kanaatimizce kanunun özüne ve ruhuna aykırı olmaktadır.

Yargıtay'ın görüşüne göre de, borcu olan eşin borcundan dolayı aile konutunun haczedilmesi halinde, söz konusu konut, aynı zamanda borçlunun haline münasip evi ise, buradaki haczedilemezlik iddiasının dayanağı o taşınmazın aile konutu olması değil, İİK. 82.maddesi gereğince borçlu ve ailesinin haline münasip evi olmasıdır. Yargıtay 12. Hukuk Dairesi'nin 2019/13405 E. 2020/286 K. sayılı kararının⁷ ilgili kısmı şöyledir:

" Öte yandan; İİK'nun 82. maddesinin 1. fıkrasının 12. bendi gereğince; borçlunun "haline münasip" evi haczedilemez. Bir meskenin borçlunun haline uygun olup olmadığı adı geçen haciz anındaki sosyal durumuna ve borçlu ile ailesinin ihtiyaçlarına göre belirlenir. Buradaki "aile" terimi, geniş anlamda olup, borçlu ile birlikte aynı çatı altında yaşayan, bakmakla yükümlü olduğu kişileri kapsar. İcra mahkemesince, borçlunun sözü edilenlerle birlikte barınabileceği haline münasip meskeni temin etmesi için gerekli bedel bilirkişilere tespit ettirildikten sonra, haczedilen yerin kıymeti bundan fazla ise, İİK'nun 82/3. maddesine göre satılmasına karar verilmeli ve satış bedelinden yukarıda nitelikleri belirlenen mesken için gerekli olan miktar borçluya bırakılmalı, kalanı hak sahiplerine ödenmelidir.

Aile konutu olan haline münasip evin haczedilemezlik şikayeti hususunda ise Yargıtay içtihatlarında hacizden etkilenen ve aynı çatı altında yaşayan eşe bir hak tanınmamıştır. Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 9/5/2016 tarihli ve 2016/7766 E., 2016/13560 K. sayılı kararının⁸ ilgili kısmı şöyledir:

"...2004 sayılı Kanun'un 82. maddesinin 1. fıkrasının 12. bendi gereğince borçlunun 'haline münasip' evi haczedilemez. Bu maddeye dayalı haczedilemezlik şikâyetinde bulunma hakkı sadece borçluya aittir..."

Anayasal düzlemde bakıldığı zaman temel hak ve özgürlüklerden "Aile hayatına saygı", hakkının Anayasa'nın 20. maddesindeki "Özel hayatın gizliliği" ve 41.maddede yer alan "Ailenin korunması ve çocuk hakları" maddeleri kapsamında ele alınması gerektiği daha önce de belirtilmiştir. Anayasa Mahkemesi'nin içtihatlarında da görüldüğü üzere "Aile hayatına saygı"yı korumak devletin Anayasal yükümlülüklerinden biridir. Anayasa Mahkemesi **Melahat Karkin**⁹ kararında:

"Aile yaşamının temel unsuru, aile ilişkilerinin normal bir şekilde gelişebilmesi ve bu bağlamda aile fertlerinin birlikte yaşama hakkıdır. Bu hakkın kapsamının aile yaşamına saygı yükümlülüğünden ayrı düşünülmesi mümkün değildir (Murat Atılğan, § 24; Marcus Frank Cerny, § 38)."

"Anne, baba ve çocukların birlikte yaşama hakkı aile hayatının esaslı bir unsuru olup devletin aile ilişkilerinin sürdürülebilirliğine ilişkin olarak bireylerin haklarını koruyan

⁷ Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, 16/1/2020, 2019/13405 E., 2020/286 K. www.kazanci.com.tr (Kazancı İctihat Bilgi Bankası. Son erişim tarihi: 18.04.2020)

⁸ Yargıtay 12. Hukuk Dairesi, 9/5/2016, 2016/7766 E., 2016/13560 K. www.kazanci.com.tr (Kazancı İctihat Bilgi Bankası. Son erişim tarihi: 18.04.2020)

⁹ Anayasa Mahkemesi, 13/10/2016 tarihli 2014/17751 başvuru numaralı "Melahat Karkin" kararı. (30 Kasım 2016 tarihli ve 29904 sayılı Resmi Gazete)

düzenleyici yargısal bir çerçeve oluşturulmasını ve fiilen hayata geçirilecek uygun tedbirlerin alınmasını sağlama yükümlülüğü, aile hayatına saygı hakkı bağlamındaki pozitif yükümlülüklerinin bir görünümünü oluşturmaktadır."

şeklinde belirtmiştir.

Bu konuda, AİHM'in içtihatları ile Anayasa Mahkemesi içtihatlarının paralel olduğu görülmektedir. Örneğin;

"Bu bakımdan, 8. maddenin asıl amacının bireyi kamu makamlarının gelişigüzel müdahalelerine karşı korumak olduğu yinelenmelidir. Ek olarak, aile hayatına etkili "saygı gösterilmesi"ne özgü pozitif yükümlülükler olabilir. Her iki bağlamda da, bireyin ve bütün olarak toplumun rekabet halindeki çıkarlarıyla arasındaki adil denge dikkate alınmalıdır, ayrıca her iki bağlamda da Devletin belirli bir takdir yetkisi olduğu kabul edilir (bkz. Hokkanen - Finlandiya)"

Yukarıda anlatılanlar incelendiğinde görülmektedir ki, devlete kişilerin aile hayatına saygı hakkını korunması için pozitif yükümlülükler yüklenmektedir. Bu pozitif yükümlülükler kişilerin haklarını koruyabilmesi için etkili yargı sistemi oluşturulması ve kişilerin bu yargı sistemine kolayca ulaşabilmesini sağlamaktır. Bu ifade göstermektedir ki, Yargıtay'ın aile konutunda yaşayan aile bireylerine itiraz hakkı tanımaması temel hak ve özgürlükler noktasında sakıncalıdır. Her ne kadar borç ilişkisinin öznesi olmasa da aile konutunda yaşayan ve aynı çatı altında bulunan aile bireylerinin hacizden doğrudan etkilendiği izah gerektirmemektedir. Anayasa'da belirtilen 20. ve 41. maddeler ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. maddesi gereği ailenin yaşadığı haline münasip evin haczi hususunda eşin itiraz hakkı bulunmalıdır. Bu hakkın tanınmaması borçlu olmayan aile bireyleri aleyhine hak kaybı yaratmaktadır. Her ne kadar somut olayda Anayasa Mahkemesi'nin kanunların yorumlanması hususunda kanunun ruhuna aykırı hareket ettiğini düşünsek de, anayasal haklar ekseninde doğru bir değerlendirme yapmıştır. Söz konusu karardaki ilgili kısım şöyledir.

"Devletin söz konusu pozitif yükümlülüğü, etkili mekanizmalar kurma, bu kapsamda gerekli usule ilişkin güvenceleri sunan yargısal prosedürleri sağlama ve bu suretle yargısal ve idari makamların bireylerin, idare ve özel kişilerle olan uyumsuzluklarında etkili ve adil bir karar vermelerini temin etme sorumluluğunu da içermektedir (Marcus Frank Cerny [GK], B. No: 2013/5126, 2/7/2015, §§ 36, 40; Semra Özel Üner, B. No: 2014/12009, 26/10/2016, § 36; Ö.T., § 29). Bu bağlamda aile hayatına saygı hakkının etkin şekilde kullanımı ve korunması hususundaki pozitif yükümlülükler çerçevesinde hakları doğrudan etkilenen aile bireylerine yargısal yollara başvurma hakkı tanınması gereklidir."

SONUÇ : Sonuç olarak TMK. 194. maddeye dayanarak, aile konutuyla alakalı tasarruf işlemlerinde eşin izninin alınması gerektiğini söyleyen maddeyi, icra işlemlerinde dava hakkının dayanağı olarak göstermek kanaatimizce yanlıştır. Yargıtay'ın görüşü de bu yöndedir.

Ancak, İİK 82 madde gereğince icra işlemlerinde haczedilemeyecek mallardan olan haline münasip ev ile ilgili işlemlerde şikayette bulunma hakkının, Anayasadaki "*Özel hayatın gizliliği*" ve "*Ailenin korunması ve çocuk hakları*" maddelerine dayanarak, işlemde doğrudan etkilenecek eşe de tanınması gerekir. Her ne kadar Yargıtay içtihatları aksi yönde olsa da, "Haline münasip ev" in haczi konusunda eşe bu hakkın tanınmamasının anayasal haklar ve özgürlükler açısından sakıncalı olduğu, AYM kararında yapılan açıklamalar ile tespit edilmiştir. AYM kararında haline münasip aile konutun haczi konusunda eşe dava hakkı tanınmasının isabetli olduğunu ve AİHM içtihatlarının da bu görüşümüzü desteklediğini belirtmek isteriz.